

NYUGAT-MECSEKI Tájoló

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágóötös

A NymTIT letette a névjegyét

A Tájoló tartalmából

● „A bodai találkozó elején – ahová Bábaapátiból érkeztek az ITC résztvevők – Kovács Győző, Boda polgármestere, a NymTIT elnöke mutatta be az ITC-s vendégeknek a falu történetét, s azt a többéves lakossági tájékoztatósi munkát, amit a Társulás végzett az eddigiekben a faluban, és a térségben élők tájékoztatása érdekében.”

A NymTIT letette a névjegyét (1., 4. oldal)

● „Az atomenergia elfogadottsága tekintetében hazánk áll az élen 65 százalékkal.”

Magyarország az élmezőnyben (2. oldal)

● „Bush elnök ismételtén szökött arról, hogy a külföldi energiától való függetlenség céljából el kell kezdeni új atomerőművek létesítését..”

Nukleáris hírcsokor (7. oldal)

● „A szénhidrogének elégetése olyan luxus, amelyet egy 6 milliárd energiaéhes lélekkel rendelkező bolygó nem engedhet meg magának. Egyetlen józan, gyakorlati alternatíva van: az atomenergia.”

Nukleáris jelen (6. oldal)

● „Már megindult az előkészítő munka a nagyaktivitású radioaktív hulladék tárolásával kapcsolatban.”

A XXI. század energiaszükséglete (4. oldal)

ITC látogatás Bodán

Újabb jelentős lépés a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás nemzetközi kapcsolatainak fejlesztésében: a NymTIT június elején a világ csaknem kéttucatnyi országából érkezett nukleáris hulladék elhelyezési szakembere előtt adott tájékoztatást munkájáról, Bodán. A sikeres konzultáció egyben arra is jó példával szolgált, hogy bár ritkán, s akkor is külföldi szakemberek előtt, de a NymTIT lehet próféta a saját hazájában is ...

Május végétől öt napon át hazánk fogadta az ITC (*School of Underground Waste Storage and Disposal*, magyarul: *A Felszín alatti Hulladéktárolás és Elhelyezés Iskolája*) szakmai tanácskozására a világ csaknem 20 országából (többek között Indiából, az Egyesült Királyságból, Argentínából, Kínából, Svájcól, Japánból, Koreából, Dél-Afrikából, és Brazíliából) érkezett nemzetközi szakembereket, akik saját országukban a nukleáris hulladékok elhelyezésének és tárolásának érdekében dolgoznak.

Néhány napra, nem túlzás azt mondani, hogy a tanácskozásnak otthont adó tengelici Hotel Orchidea a nukleáris hulladék elhelyezés szakmai világközpontjává alakult. A tengelici program kialakításában szakmailag közreműködött a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség is, a konkrét lebonyolítás feladatait pedig a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társulás vállalta magára, és látta el, a résztvevők teljes meglégedésére.

A szakmai tanácskozás címe: „Döntéshozatal és az érdekeltek bevonása a hulladéktároló fejlesztésében” volt. Az első három nap során a tanácskozás előadásai a témakör általános kérdéseivel foglalkoztak, majd egy-egy ország példáján keresztül mutatták be egymásnak a szakemberek, hogy milyen megoldásokat dolgoztak ki és alkalmaztak a nukleáris hulladékok elhelyezésében Belgiumban, Spanyolországban, vagy az Egyesült Államokban.

A tanácskozás negyedik és ötödik napja a magyar jogi és társadalmi környezet, az ennek alapján kidolgozott magyar nemzeti hulladék elhelyezési stratégia, a megindult kutatási programok, és a hozzájuk kapcsolódó kommunikációs, tájékoztatósi tevékenység bemutatásának a jegyében telt.

A magyar viszonyokat és az eddig végzett munkát bemutató előadásokat a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társulás illetékes szakmai vezetői (*Buday Gábor* műszaki tudományos igazgató, *dr. Ormai Péter*, főmér-

(Folytatás a 4. oldalon)

Idén Boda és Bükkösd rendezi közösen a II. Tájoló Napot

A tavalyi nagy sikerű bemutatókövetően az idén is október elején kerül megrendezésre a II. Tájoló Nap rendezvénysorozata. Az eseménynek külön fontosságot és aktualitást adhat, ha a nemrégiben megjelent sajtóhírek szerint a Magyar Országgyűlés szintén októberben dönt a paksi atomerőmű élettartama meghosszabbításának kérdésében. Ez a várható döntés nagy jelentőségű lehet a hazai nukleáris hulladék elhelyezési kutatási programok jövőjével kapcsolatban is.

(8. oldal)

Uniós felmérés a radioaktív hulladék ismeretéről Magyarország az élmezőnyben

Az Európai Unió tagországaiban évente kétszer végeznek közvélemény-kutatást a társadalmat lényegesen érintő témákban. Az egyik vizsgált területen, a radioaktív hulladékok témakörében 1999-ben és 2001-ben készült felmérés. A legújabb, 2005 februárjában végzett új közvélemény-kutatás már a kibővített Unió polgárainak véleményét vizsgálja.

A kutatásba közel 25000 embert vontak be. A közvélemény-kutatás személyes beszélgetések formájában történt a kérdezettek otthonában, saját nyelvükön. Nagy hangsúlyt helyeztek arra, hogy az eredeti kérdéssor pontos fordításban kerüljön a válaszadókhoz, elkerülve a félreértéseket. A kérdések a radioaktív hulladékokkal kapcsolatos ismeretekre, a nukleáris energia elfogadottságára, a kockázat megítélésére, az információk forrásába vetett bizalomra és az európai dimenziókra vonatkoztak.

Az Euro-barométer vizsgálat rendkívül érdekes és elgondolkodtató adatsorai és eredményei közül most azokat szedjük sorba, amelyek egy-egy fontosabb kérdésben mutatják meg az EU-s polgárok véleményét a radioaktív hulladékok ismeretéről, kezelésük módjáról, az Európai Unióban élők kételyeiről, fenntartásairól ezen hulladékokkal kapcsolatban.

1. Az informáltság szintje

A felmérés alapján megállapítható, az emberek többsége úgy véli, hogy rosszul informált. Az EU-s polgárok 74%-a vélekedik úgy, hogy nem kellően tájékozott a radioaktív hulladékokkal kapcsolatban. A legtöbbet a svédek (51%), a legkevesebbet a spanyolok és a portugálok (15%) tudnak a témáról. Magyarország 32%-kal az élmezőnyben van.

25000 európai lakos formált véleményt, a magyarok tájékozottság és az elfogadottság tekintetében listavezetők

2. Az atomenergia elfogadottsága

Az atomenergia elfogadottsága tekintetében hazánk áll az élen 65%-kal, míg a sort Ausztria zárja 8%-kal. A férfiak 46%-a, míg a nők mindössze 28%-a nyilatkozott pozitívan.

3. A hulladékokkal kapcsolatos döntések érzékenysége

A megkérdezettek 81%-a válaszolta, hogy minden veszélyes hulladékkal kapcsolatos döntés politikailag népszerűtlen. Az EU-s polgárok erős meggyőződése, hogy a jelen generációnak kell megoldania az általa létrehozott nagy aktivitású hulladékok biztonságos elhelyezését. A mélygeológiai elhelyezésről 45% gondolja hogy a legjobb megoldás, 38% másként vélekedik, míg 17% nem tudja.

4. A bizalmi tőke

Az információ forrásaként a legnagyobb a bizalom a nem kormány szervek (NGO) és független tudósok iránt nyilvánul meg, ám ez is 40% alatt van. A médiába vetett bizalom mindössze 13%, ami Magyarországon a legala-

acsonyabb 5%-kal. A nukleáris ipar által mondottaknak is csak 11% hisz. A nemzeti kormányok és a média bizalomvesztési arányát (ez 2001-ben 23% volt) elsősorban a 10 új tagállam belépésével lehet magyarázni.

5. Félelmek, kételyek

A 2005-ös felmérés eredményei hasonló félelmeket jeleznek. A környezeti és egészségügyi hatásokat 53% említette. Érdekes, hogy a tároló közelében élők döntő többsége (97%) vagyoni értékeit nem látja veszélyeztetve. A terrorveszély miatt érzett félelem is mindössze 4%.

6. Egységes uniós kezelés – nemzeti szakmai programok

A megkérdezettek 60%-a vélte úgy, hogy mivel a radioaktív hulladékok hatásai nemzeti határokon túl is jelentkezhetnek, harmonizált és konzisztens megoldásokra van szükség az EU-n belül. Hasonló arányban vélekednek úgy, hogy az EU-nak egyfajta monitor szerepet kell vállalnia, biztosítva ezzel a nemzeti gyakorlatok felügyeletét. A válaszadók kétharmada gondolta úgy, hogy minden országnak meg kellene határoznia a hulladékos programjának legfőbb céljait.

A kérdéskör jelentőségére és aktualitására való tekintettel a tervek szerint az októberi II. Tájékoztató Nap budai programjában megrendezendő szakmai-tudományos ismeretterjesztő tanácskozáson önálló előadás foglalkozik majd az Euro-barométer 2005 felmérésének eredményeivel és tapasztalataival.

COWAM tanácskozás – sikeres NymTIT prezentációval

Gyorsinterjú Kovács Győzővel, a NymTIT elnökével

Idén nyáron Szlovénia fogadta a COWAM programban résztvevő európai országok civil szervezeteit, tájékoztatói társulásait. A tanácskozás munkájáról, s benne a NymTIT szerepléséről a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás elnökétől kértünk rövid beszélgetést.

– Elnök úr! A NymTIT delegációja júliusban Szlovéniában vett részt egy nemzetközi tanácskozáson, a COWAM program keretében ...

– Igen, a februári madridi tanácskozáson felkérést kaptunk egy prezentációra, ami a társulás működéséről és a civil szervezetek tájékoztatásba bevont technológiájáról szólt.

– Milyen célok érdekében jött létre a COWAM program?

– A COWAM 2 program céljai, hogy a civil szférát, a civil szervezeteket bevonja a hulladékkezelésben érintett lakosság tájékoztatásába, ahhoz megfelelő irányvonalat, útmutatást, szakmai segítséget adjon. A másik nagy cél: egy egységes európai kommunikációs technológia kialakítása az előzetes közgyűlések tapasztalatai alapján.

– Úgy tudom a konferencián a Társulás is bemutatkozási lehetőséget kapott.

– Mint a cikk elején említettem, nem hogy bemutatkozási lehetőséget kapott a Társulás, hanem konkrét felkérést egy prezentáció megtartására. A résztvevők nagy érdeklődéssel nézték a slide-okat,* hisz más országokban

még nincsenek, vagy gyerekcipőben járnak az ilyen céllal létrehozott társulások. A tanácskozás ötödik napján ismét az elnöki asztalhoz kellett ülnöm, a nagy érdeklődésre való tekintettel és az azonnali kérdésekre kellett válaszolnom, melyek többek között a következők voltak: a társulás mit tehet a civilek bevonásáért, milyen lehetőségei vannak a jelenlegi szabályozások befolyásolására stb.

– Mi következik most az együttműködési programban?

– A következő tanácskozáson más ország küldöttsége fog prezentálni, melynek megvitatására kerül sor és a kerekasztal-beszélgetések alapján kialakul egy konklúzió. Ezt fogják a résztvevők megkapni és tovább elemezni.

– Elnök úr! Köszönjük a beszélgetést!

* számítógépes diasorozat oldalai, amiket az előadások során vetítettek le. Ld. az illusztrációkat.

A Társulás feladatai

- A lakosság tájékoztatása
- A kutatási program megismerése, ellenőrzése
- A monitoring hálózat ellenőrzése
- A táj és környezettudatos program érvényesítése
- A tagtelepülések többoldalú fejlesztése

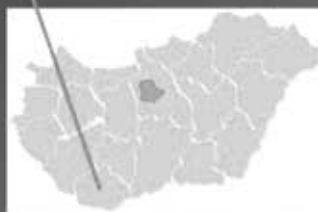
A NyMTIT megalakulása, kezdetek

alapító települések:

Bakonya, Boda, Kövágószőlős,
Kövágóötös, Hetvehely, Cserkút

a partner: a Paksi Atomerőmű
Részvénytársaság

megalakulás éve: 1996.

'98-ban létrejött az RHK Kht.

Fotó: Török András

nők, *Nős Bálint, dr. Nagy Zoltán* vezető geológus) tartották. Előadásaik után a résztvevők kérdéseket tehettek fel az előadások kérdésköréhez kapcsolódva, amelyekre az előadók azonnal válaszoltak. A külföldi résztvevők nagy érdeklődéssel várták a helyi kutatások helyszínein szervezett találkozót a hazánkban működő önkormányzati társulások munkájában résztvevő polgármesterekkel és önkormányzati vezetőkkel. Az érdeklődés kölcsönösen nagy volt, ennek következtében a találkozó bodai helyszínén képviseltette magát majd minden NymTIT-es önkormányzat.

A találkozó előtt az ITC tanácskozás résztvevői megnézték a Szabadtéri Információs Parkot, amely nemrégiben egy újabb nagyméretű tájékoztató táblával gazdagodott. A tábla egyik oldalán az idei tavaszi véleményfelmérés fontosabb eredményeit találhatja meg az érdeklődő, magyar és angol nyelven, míg a másik oldal a NymTIT nemzetközi tevékenységét mutatja be. A bodai találkozó elején – ahová

Bátaapátiból érkeztek az ITC résztvevők – *Kovács Győző*, Boda polgármestere, a NymTIT elnöke mutatta be az ITC-s vendégeknek a falu történetét, s azt a többéves lakossági tájékoztatói munkát, amit a Társulás végzett az eddigiekben a faluban és a térségben élők tájékoztatása érdekében. Ezt követően a külföldi vendégek kérdezték a vendéglátókat. Érdekelte őket – többek között – hogy hány településből áll a NymTIT, milyen fázisban tart a kutatás, jelenleg hol tárolják a kiégett fűtőelemeket, s hogy milyen előnyökkel számolhatnak a társult települések, melyek területein a kutatások folynak, s milyen az emberek befogadó készsége?

A kérdésekre a NymTIT elnöke, és a Társulás munkájában résztvevő polgármesterek adták meg a válaszokat. Az utolsó kérdésre adott válaszból elmondták, hogy azok a települések, akik részt vállalnak a kutatásban, egy nemzeti projekt megvalósulását segítik, és ezért a munkáért ellentételezés jár. A települések pénzügyi támogatásban részesülnek, amit a települések javára használhatnak fel. Ebből a támogatásból javíthatják az útjaikat, működ-

tethetik intézményeiket és segíthetik a településen élőket. A kérdés második részére válaszolva az emberek tudják, hogy mi történik a kutatásban. Akár napi információban tájékozódhatnak az önkormányzatokban. Rendszeresen kapnak tájékoztatást az írott sajtóban, a helyi médiában és az országos lapokban. Felmérés történt az elmúlt időben, melynek eredménye azt mutatta, hogy az emberek tudják, a kutatás milyen célt szolgál. A felmérésből kiderült az is, hogy kiktől várnak és kapnak hiteles tájékoztatást, mely növeli a bizalmat.

Az ebéden megfogalmazott személyes vélemények szerint nagyon érdekes és hasznos, több szempontból a saját hazájukban is alkalmazható megoldásokkal, és gyakorlattal ismerkedhettek meg az ITC tanácskozás résztvevői a bodai találkozóon is. Az ott elhangzottak mindenkiben megerősíthették azt a megállapítást, hogy Boda (és hazánk) mind az ott folyó szakmai munkával, valamint a hozzá kapcsolódó lakossági kommunikációs, és tájékoztatói tevékenységgel letette a névjegyét a nemzetközi szakmai világra asztalára.

A XXI. század energiaszükséglete és a magyar energiastratégia

Márciusban Párizsban rendezték meg a „Nukleáris energia a XXI. században” című nemzetközi miniszteri konferenciát. Hazánk küldöttségét Kóka János gazdasági és közlekedési miniszter vezette, aki előadást is tartott. Az alábbiakban az előadás szerkesztett összefoglalója olvasható. Az előadás teljes szövege megjelent az OAH hírlevele áprilisban megjelent számának mellékletében. (A Hírlevél elérhető a www.oah.hu internetes címen.)

„A XXI. század hajnalán az energiával kapcsolatos új típusú kihívásokkal kell szembenéznünk, ahol az egész emberiség jövőendő prosperitása, valamint az emberi környezet jövője forog kockán. Az energia jövőjének mindenképpen kiemelkedő szerepe van ebben a problémakörben.

...felismerve, hogy a világ növekvő népességének egyre több energiára, nevezetesen villamos energiára lesz szüksége, ugyanilyen ésszerű egy, a szénre a jelenleginél kisebb mértékben épülő energiaellátás jövőjén dolgozni, amely alapja lehet a fenntartható fejlődésnek.

Az energiaellátás „szénintenzitásának” csökkentése lényeges velejárója és feltétele a globális felmelegedés elleni harc sikerének. Hatalmas kihívás ez, mert a globális felmelegedés vésszen közeledik ahhoz a ponthoz, ahonnan már nincs visszatérés. Remélem, meg tudunk egyezni, mert nehéz belátni, miképpen tudná a világ a fenntartható fejlődés stratégiáját globálisan követni, ha nem támaszkodna a jelenleginél sokkal nagyobb mértékben a nukleáris energiára.

Ezek a fent említett globális tendenciák és

kihívások a magyar energia- és nukleáris politikában is tükröződnek. Most engedjék meg, hogy a magyar hazai ügyekre koncentráljak.

A magyar villamosenergia-rendszer kapacitás struktúrája jelenleg jól kiegyensúlyozott, amelyben a nukleáris energiának domináns, 39%-os részaránya van.

A magyar energiaellátásnak hozzávetőleg 70%-a energiaimport-függő, ennél fogva az energiaellátás biztonsága az egyik döntő prioritása a magyar nemzeti energiastratégiának.

Az állami tulajdonban lévő paksi atomerőmű biztonságos, sikeres és profitot termelő működése nagymértékben hozzájárul ennek a kihívásnak az eredményes kezeléséhez. A két évre elegendő nukleáris üzemanyag kötelező készletezése ugyancsak lényeges eleme a stabil energiaellátás biztosításának, amennyiben zavarok következnenek be az importszállításokban.

Az energiaellátás biztonságát Magyarországon lehetetlen fenntartani nukleáris energia nélkül. Ezt a tényt nem vitatják az országban.

A fentebb leírt kényelmes helyzet lényegesen megváltozhat 2012 után, ha a paksi atomerőmű egységeit leállítanák az egységek működési engedélyének lejártával.

A jelenlegi tendenciák és piaci feltételek alapján az előrejelzések szerint keletkező villamosenergia-hiányt, illetve növekvő szükségletet, vagy az atomerőműveknél drágábban termelő földgázüzemelésű erőművek beállításával kellene pótolni, vagy importálni kellene a hiányzó villamos energiát, ami tovább növelné az ország importfüggőségét.

E probléma megoldásának egyetlen járható útja a paksi atomerőmű hosszú távú üzemeltetése, amely hozzásegít a magyar energia-összetétel kedvezőtlen strukturális változásainak elkerüléséhez.

Ezzel összhangban a magyar kormány képviselőiben szeretném bejelenteni, hogy kormányom készen áll arra, hogy megadja a szükséges politikai támogatást a paksi atomerőmű hosszú távú üzemeltetésének biztosításához.

Az erőmű hosszú távú üzemeltetésének egy másik magas prioritású feltétele, hogy alkalmas megoldást találjanak a radioaktív hulladékok és kiégett fűtőelemek végleges elhelyezésére. A kiégett fűtőelemek átmeneti tárolása megoldható az erőmű telephelyén a már meglévő tárolókapacitások kibővítésével, miközben az optimális végleges megoldás kialakításán tovább dolgoznak.

Már megindult az előkészítő munka a nagy aktivitású radioaktív hulladék tárolásával kapcsolatban. A kis aktivitású hulladék tárolóhelyének megépítése viszonylag rövid időn belül elvégezhető, ha sikerül politikai konszenzusra jutni, és az engedélyezési folyamat nem szenved halasztást.

Zárszóként elmondhatjuk, hogy mindnyájan azért vagyunk itt, mert sok a közös bennünk. Mindnyájan békés világot és fenntartható fejlődést szeretnénk. Valamennyien tiszta és egészséges környezetet akarunk, ami együtt jár az emberiség felvirágzásával. És mindnyájan tudjuk, hogy a nukleáris energia segíthet ezen célok elérésében. Ez a saját meggyőződésem és ez a fő üzenetem e konferencia számára.”

Közhírré tétetik

A Mecseki Erdészeti Rt. Pécsvárad Erdészetének területén több helyen is erdei forgalmi-rend-változás lesz 2005. szeptember 1-jétől. A sorompókat – ugyan még nyitott állapotban – de már kihelyezte a társaság a változást jelző táblákkal együtt. A forgalmkorlátozás okairól, az első visszajelzésekről Ripszám Istvánt, a Pécsvárad Erdészet igazgatóját kérdeztük.

– Mi ösztönözte a Társaságot arra, hogy bevezesse ezt a forgalmkorlátozást és pontosan mely útszakaszokat érinti?

– A forgalmi-rend-változás bevezetésének legfőbb célja a környezet, a természet megvédelme az átmenő forgalom okozta különböző szennyeződésektől, zajtól, területrongálástól, hiszen az érintett útszakaszok természetvédelmi oltalom alatt álló területeken vezetnek át. A Pécsvárad lőtér és Pusztabánya közötti szakasz teljes hosszában lezárásra kerül, Magyaregregy felől Kisújbánya felé haladva, a Vár völgy zsákutca lesz. A Pásztor-forráshoz vezető út, valamint Zobákaknán egy erdészeti földesút teljesen le lesz zárva, a Ciko és Ófalu közötti erdészeti földesút zsákutca lesz az erdei szakaszon.

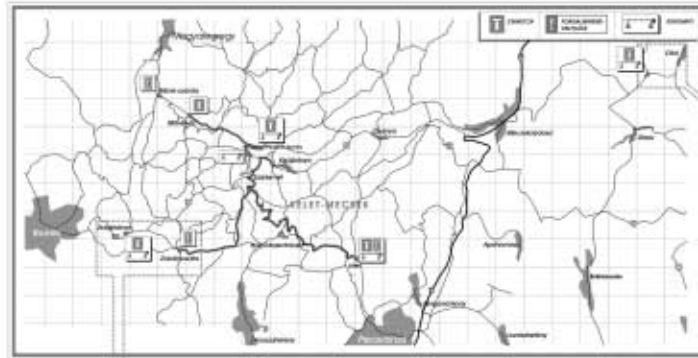
– Az első közlemények megjelenésétől számítva eltelt már másfél-két hónap. Milyenek az első visszajelzések, voltak felhívott telefonhívások?

Autómentes erdei útszakaszok

– Valószínűleg a megelőző, tájékoztató jellegű kommunikációnak is köszönhető, hogy eddig semmilyen, vagy a lépéseket teljesen elfogadó visszajelzések érkeztek. Ennek ellenére, hogy az erdei utak magánterületen mennek keresztül, tehát aki ezt használja, az tilosban jár, Társaságunk – a lehetőségekhez képest – minden tájékoztatást, segítséget megad a kör-

nyező településeken élőknek, a pihenni vágyóknak. A Pásztor-forrásnál, a „bejárat” előtt parkolót és pihenőt alakítottunk ki. Kisújbányát szeptembertől csak Zobákpusztá felől lehet megközelíteni, így ott augusztus 24-én nyílt napot szervezünk.

Farkasné Németh Krisztina

Közhírré tétetik

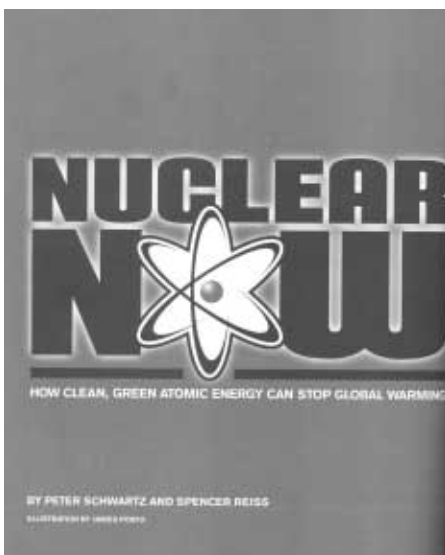
Fotó: Török András

Nukleáris jelen

Hogyan állíthatja meg a globális felmelegedést az olcsó, zöld atomenergia?

Egy magyar közmondás úgy tartja, hogy a messziről jött ember azt mond, amit akar. Ebben a mondásban sok az igazság. Mintájára azt is mondhatnánk, hogy a távolban élő ember pedig azt ír, amit akar. Részen ez is igaz, de van amikor érdemes a figyelmünkre, és az át gondolásra az, amit a Óceánon túl gondolnak és vallanak például az atomenergia jövőjéről. Főleg ha az írás nem csak meglepő, hanem nagyon tanulságos is...

Ilyen cikk jelent meg az amerikai WIRED (Behálózva) magazin februári számában. (WIRED 02/2005/80–83) A havonta megjelenő magazin a XXI. század érzékelhető és várható fejlődési trendjeivel foglalkozik, elsősorban a technológiai, kulturális területre koncentrálna.

Mintegy negyed évszázada, egy hűvös tavaszi reggelen Pennsylvaniában egy Three Mile Island nevű hely az újságok címlapjára robbantotta magát, és egy mozdulattal megállította az amerikai nukleáris ipart. A tiszta, olcsó, határtalan energia ragyogó jövője váratlanul tovatűnt.

Az azóta eltelt években kerestük az alternatívákat, dollár milliárdokat szórtunk el szél-erőművekre, napelemekre, bioáramra. Minden technikai fejlesztés ellenére azonban továbbra is évente több mint 400 millió tonnával több szenet bányászunk mint negyed évszázada, ezt aztán elégetjük, káros anyagot eregetve így az atmoszférába.

Ez számos, nem éppen szép következménnyel jár: az elégetett szén és más fosszilis anyagok megváltoztatják az éghajlatot, s ez okozza gyakorlatilag az összes katasztrófát, a nyugati erdőtüzekről a floridai hurrikánokon és az olvadó sarki jégen keresztül az elárasztott himaljai falvakig. A széntüzelésű erőművek nehézfém- és egyéb veszélyes anyag kibocsátása évente csak az USA-ban 15 000, idő előtti halálesetért felelős. Bármilyen hihetetlennek hangzik, egyetlen szén-erőmű százszor annyi radioaktív anyagot bocsát ki, mint egy megfelelő nukleáris reaktor – mégpedig egyenesen a légkörbe, nem pedig gondosan őrzött tárolóba.

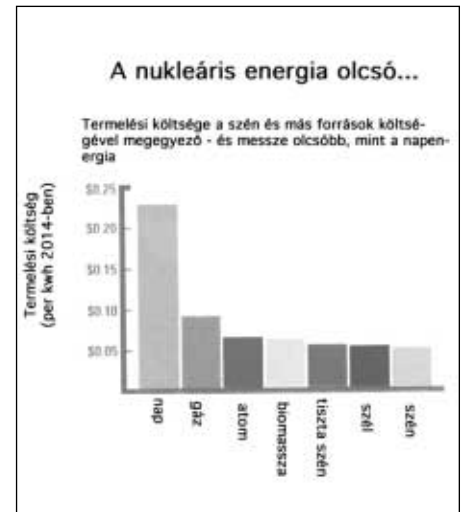
A szénhidrogének elégetése olyan luxus, amelyet egy 6 milliárd energiaéhes lélekkel rendelkező bolygó nem engedhet meg magának. Egyetlen józan, gyakorlati alternatíva van: az atomenergia.

Már tudjuk, hogy a maghasadás kockázatai eltörpülnek a fosszilis tüzelőanyagok veszélyei mellett – ráadásul a sugárfertőzés, a hulladékkezelés és a nukleáris fegyverek terjedésének problémái könnyebben kezelhetők, mint a globális felmelegedés. A szokásos zöld alternatívákkal ellentétben a nukleáris energia most és itt van, méghozzá ipari mennyiségekben.

A világ zöld szervezeteinek számos képviselője felismerte már az atomenergiában rejlő logikát, ilyen például *James Lovelock*, a Gaia elmélet megalkotója, *Patrick Moore*, a Greenpeace egyik alapítója, *Hugh Montefiore* brit püspök, a „Föld Barátai” szervezet régi tagja. Nyugat-Európa lassan kihátrál a reaktor-leállítási programból: Finnország például kimondottan azért kezdett új atomerőmű építésébe, hogy teljesíteni tudja a kiotói egyezményben vállaltakat. Az Egyesült Államokban hasonló a tendencia: három cég is kérelmet nyújtott be a közelmúltban új nukleáris erőmű építéséhez, s ha minden jól megy, az első reaktort 2014-ben kapcsolhatják a hálózatra.

Az energia nem olyan luxuscikk, mint mondjuk egy kondibérlés vagy a hajszelé, ami

nélkül azért lehet élni. A fejlett világ gazdasága az olcsó energiára épült – fa, szén, petróleum és gáz elégetésére, amiknek elkerülhetetlen mellékterméke a kibocsátott karbon.

Mit tehet a rohamosan szenesedő világ? Az azonnali választ természetesen a megújuló források jelentik. De az elképzelés, hogy a szél, a víz, a nap vagy a biomassa megmenthetné a helyzetet, még neveltségesebb, mint az az egykor oly népszerű idea, miszerint az atomenergia olyan olcsó lesz, hogy mérni sem lehet majd. Szakértők „hamis isteneknek” hívják ezeket az óriási tőke- és helyigénnyel rendelkező megoldásokat. Minden támogatás ellenére részesedésük az USA-ban 11 százalékról 9,1 százalékra csökkent az elmúlt 15 évben.

A megújuló energiák 92 százalékát víz-erőművek adják. Míg az Egyesült Államokban a gátakat környezetvédők a vadvízi halállomány veszélyeztetése miatt támadják, a kínaiak egyre többet és nagyobbakat építenek. Ott is felbukkan azonban a tiltakozás: a Three Gorges projekt után – melynek során egymillió embert telepítettek ki erőszakosan – a kritikák miatt a kínai autokrácia kénytelen volt leállítani egy másik, még nagyobb építkezést a Nu Jiang folyónál.

A napenergia helyzete sem jobb: első számú problémája az ára – közel négyszer annyi kerül, mint a nukleáris energia. Talán egy napon lesznek napenergiával működő házak, de a valóságban jelenleg egy 1000 megawattos naperőmű működtetéséhez 60 négyzetmérföldnyi panelre lenne szükség. Más szóval, ez lenne a világ legnagyobb ipari létesítménye.

Bush elnök az atomerőművek beruházását segítő törvényi változtatásokat jelentett be

Bush elnök ismételtelen szövegezett arról, hogy a külföldi energiától való függetlenség céljából el kell kezdeni új atomerőművek létesítését. A befektetők biztonsága érdekében az elnök törvényi változtatásokat jelentett be, egyben kormányzati felelősségbiztosítást helyezett kilátásba, amelyek az engedélyeztetési eljárások bizonytalanságait csökkentik. Megemlítette, hogy az 1970-es években az Egyesült Államokban 35 atomerőművi blokk tervezését, ill. megkezdett építkezését állították le; ez idő alatt Franciaországban 58 egység létesült, amelyek az ország villamos-energia igényének több mint 78%-át adják. Egyidejűleg az amerikai energiaügyi miniszter bejelentette, hogy legalább két-három korszerű, IV. generációs atomerőmű engedélyezését támogatják 500 millió dollárral.

Újabb élettartam-hosszabbítás az USA-ban

Az amerikai nukleáris biztonsági hatóság (NRC) az alabamai Farley-1 és -2 atomerőművi blokk üzemeltetési engedélyt 20 évvel (2037-től ill. 2041-ig) meghosszabbította. Ezzel együtt jelenleg az USA 32 reaktora élettartamának 20 éves hosszabbítását engedélyezték.

Finn szakértői jelentés a nukleáris kapacitás bővítését javasolja

A finn miniszterelnök által kezdeményezett „Finnország a globális gazdaságban” c. szakértői tanulmány megállapítása szerint a CO₂ kibocsátás csökkentése céljából mindazon energiafelhasználásra igény van, amelyek nem eredményeznek CO₂ kibocsátást. E szakértői vélemény alapján az ötödik finnországi reaktor megépülése után is tovább kell bővíteni az ország atomerőművi kapacitását.

Újabb atomreaktor építése a Cseh Köztársaságban

Martin Pecina, a cseh ipari- és kereskedelmi miniszter helyettese bejelentette, hogy két új atomerőművi blokkot kívánnak építeni Temelinben. Korábban, 2003-ban a két reaktor összkapacitását 1200 MW-ban határozták meg; a jelenlegi bejelentésben már egyenként 1400–1500 MW kapacitás szerepel.

Jelentős mennyiségű üvegházhatású gázkibocsátás megtakarítását

Nukleáris hírcsokor

eredményezi az atomerőművi áramtermelés

A 10. Klímakonferencián, Buenos Airesben 2004. december 15-én megtartott sajtótájékoztatón közölték, hogy az atomenergia alkalmazásának eredményeként az üvegházhatású gázok (CO₂) kibocsátása csökkent. Az OECD országokban üzemelő áramtermelő atomreaktorok 1200 millió tonna CO₂ kibocsátásától kímélik meg a környezetet. A 2012 után üzembe helyezendő 100 GW teljesítményű atomerőművek további, mintegy 700 millió tonna CO₂ kibocsátást váltják ki.

A pusztító szökőár nem jelentett biztonsági kockázatot a dél-indiai atomerőműre

A Dél-India keleti partjainál működő Madras-1 és-2 atomerőművi blokkot a tenger alatt keletkezett, 2004. december 26-i földrengés által kiváltott szökőár odaérkezése előtt biztonságosan leállították. Az erőműben két 155MW teljesítményű nyomottvízes reaktor üzemel.

A lengyel kormány atomerőmű létesítését tervezi

Az ország első áramtermelő atomerőművének megépítését tervezi a lengyel kormány. A tájékoztatás szerint az erőművet, amelynek típusát nem határozták meg, 2021–2022-ig kell üzembe helyezni. A kormány határozata szerint a kérdés nyilvános vitáját azonnal meg kell kezdeni.

Japán atomenergetikai jövőjére vonatkozó előrejelzés 2050-ig

A Japán Energiapolitikai Intézet igazgatója, *Keiji Kanda* professzor vezette bizottság jelentése szerint 2050-ben az ország áramtermelésének mintegy 60 százalékát már az atomerőművek adják. Ez a jelenlegi érték kétszerese. Japán atomerőművi kapacitását 2050-re várhatóan 90GW-ra növelik. A jelentés szerint mintegy 20MW hőtermeléssel is számolnak, amelyet főleg hidrogéntermelésre hasznosítanak majd.

A nukleáris energia termelése és felhasználása az elmúlt ötven évben folyamatosan növekedett. Ma is az energiaellátás egyik fontos forrása, amely a világ villamosenergia-szükségletének mintegy 17%-át adja.

A világ harminckét országában üzemelő 441 atomreaktor együttesen mintegy 357 gigawatt (GWe) beépített villamosenergia-termelő kapacitásnak felelt meg. A reaktorokból 104 az Egyesült Államokban, 59 Németországban, 18 a Koreai Köztársaságban, 14 Kanadában, 14 Indiában, 13 Ukrajnában, 83 pedig a világ más országaiban üzemel. 2004-ben ezek az erőművek adták a világ teljes energia-ellátásának kb. 7%-át, és a villamosenergia-termelésnek hozzávetőleg 17%-át. Az OECD országok közül 17 országban összesen 357 atomerőművi blokk üzemel kb. 306 GWe beépített kapacitást képviselve. Ezek adják e térségben az energiaellátás nagyjából 11%-át és a villamosenergia-termelés hozzávetőleg 24%-át.

Hatályba lépett a Kiotói Egyezmény

2005. február 16-án vált hatályossá a Kiotói Egyezmény, amely korlátozza az üvegházhatású gázok kibocsátását. A 35 fejlett ipari országot, valamint az Európai Uniót a szerződés arra kötelezi, hogy a hat üvegházhatású gáz kibocsátását az 1990 éves szint alá csökkentse a 2008–2012 közötti időpontig. Az atomenergia alkalmazása – ismerten – elősegíti a fenti célok hatékony megvalósítását.

Légtérkorlátozás a nukleáris létesítmények térségében Svájcban

A svájci polgári légi közlekedési hatóság rendelete szerint nukleáris létesítmények felett, azok másfél kilométeres körzetében áthaladó repülőgépeknek legalább a föld felett 1000 méter magasságban kell repülniük.

(A magyar előírások szerint a Paksi Atomerőmű biztonsági körzete 3 km, a legkisebb megengedett repülési magasság 2300 méter – Szerk.)

A svédek fokozott mértékben támogatják az atomenergiát

Az év elején készült közvélemény-kutatás szerint a megkérdezettek 83 százaléka a már üzemelő áramtermelő reaktorok működését fenntartaná, ill. azokat újakkal helyettesítené. Mindössze 13% helyeselné a jelenleg működő 11 reaktor azonnali leállítását. Az 1027 fős felmérést a svéd TEMO közvélemény-kutató intézet végezte.

Idén Boda és Bükkösd rendezi közös a II. Tájéoló Napot

A tavalyi nagy sikerű bemutatkozást követően az idén is október elején kerül megrendezésre a II. Tájéoló Nap rendezvénysorozata. A Nyugat-Mecsek térségében folyó földtani kutatási program tájékoztatói tevékenysége keretében a több rendezvényt is magában foglaló programsorozat alapvető célja az, hogy időről időre lehetőséget teremtsen a közvetlen tájékoztatásra. S egyben arra is, hogy a szakemberek, illetve a munkába bevont szakértők „első kézből” adhassanak tájékoztatást az általuk végzett munkák állásáról, eredményeiről és a következő időszak legfontosabb feladatairól.

A Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás már év elején döntést hozott arról, hogy a kedvező tapasztalatok okán ez évben is a Mediterrán Ősz megyei eseményeihez kapcsolódva rendezzék meg a NymTIT térségében folyó földtani kutatási program legnagyobb tájékoztatói és sport programját.

Az idei programok házigazdái Boda és Bükkösd lesznek. Bodán reggel zenés ébresztő köszönti

majd a közönséget, és a település lakóit.

Az egyre inkább ismert kiránduló- és pihenőközponttá váló Szabadtéri Információs Parkban sajtóprogram vezeti be és fel a nap eseményeit. A parkban a kutatási program megvalósításán dolgozó állami szervezet, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság (RHK Kht.) a kutatási munkák végrehajtását végző Mecsekérc Környezetvédelmi Rt. vezetői, valamint a lakossági tájékoztatásban meghatározó szerepet vállaló Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás elnöke számol majd be a 2005-ben addig végzett munkáról.

Az eseménynek külön fontosságot és aktualitást adhat, ha a nemrégiben megjelent sajtóhírek szerint a Magyar Országgyűlés szintén októberben dönt a paksi atomerőmű élettartama meghosszabbításának kérdésében. Ez

a várható döntés nagy jelentőségű lehet a hazai nukleáris hulladék elhelyezési kutatási programok jövőjével kapcsolatban is.

A II. Tájéoló Nap programjának idén is meghatározó eseménye lesz a szakmai-ismeretterjesztő tanácskozás a kutatási program idei munkáiról, a délelőtti órákban. Az előzetes egyeztetések szerint összesen négy előadás hangzik el a kutatási program jövőbeni feladatairól, az idén végzett munkáiról, és a lakosság tájékoztatói tevékenységéről, a NymTIT erősödő nemzetközi kapcsolatairól, valamint a területre vonatkozó európai uniós tapasztalatokról.

A II. Tájéoló Nap másik helyszínén Bükkösdön a NymTIT falvainak általános iskoláiból érkező gyerekek lesznek a főszereplők. Szellemi-ügyességi vetélkedőn mérhetik majd össze tudásukat. „Bemelegítésként” az iskolás csapatok ellátogatnak majd szeptember folyamán a Mecsekérc Környezetvédelmi Rt. kővágószőlősi modern magraktárába, ahol megismerkedhetnek a kutatások során

felszínre hozott fúrómagokkal, műszaki-tudományos feldolgozásuk eszközeivel. Valamennyi induló csapat értékes jutalmakat nyerhet az október elsejei vetélkedőn, ahová minden csapatnak a magraktárban kapott feladat megoldásával kell majd bejelentkeznie.

A II. Tájéoló Nap szervezői gondoskodtak kísérőprogramról is. Szeptember 30-án Cserdire érkezik meg a kutatásokat és a tájékoztatói munkát egyaránt bemutató NymTIT vándorkiállítás, amelyhez – saját hagyományai szellemében – egy a látogatók számára ajánlott játéklehetőség is kapcsolódik majd.

A nap rendezői nem feledkeztek meg a sport szerelmeseiről sem. Részükre egy igazi nagy meglepetés készülődik, amiről a II. Tájéoló Nap szervezői szeptember elején adnak majd tájékoztatást.

Egy biztos, érdemes lesz kiemenni a bodai focipályára, szurkolóként: mert olyan programot élvezhetnek majd – a jól ismert reklámot felidézve – : amilyen még nem volt – a térségben!!!

Összefoglalva: ha október, akkor II. Tájéoló Nap, a Mediterrán Ősz megyei programjaihoz kapcsolódva.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság, a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás, valamint a két házigazda: Boda és Bükkösd!

Pillanatképek az I. Tájéoló Napról

Dr. Hegyháti József, az RHK Kht. ügyvezető igazgatója a Magyar Televíziónak nyilatkozik

Térzene köszöntötte a tanácskozás közönségét

Kővágószőlősen kilenc település általános iskolájának fiatal képviselői gyűltek össze, hogy összemérik erejüket, ügyességüket az I. Tájéoló Nap vetélkedőjén

Az eredményhirdetésre felsorakozott csapatok

NYUGAT-MECSEKI
Tájéoló
Bakonyra, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Hetedhegyre, Kővágószőlő, Kővágótóti

KISTÉRSÉGI HAVILAP

Kiadja a Noguchi Porter Novelli (1054 Budapest, Szabadság tér 7.) Felelős kiadó a kft. ügyvezető igazgatója.
Szerkeszti a szerkesztőbizottság. Készült a Ferling PR & Communications Kft. közreműködésével.
Nyomás: Molnár Nyomda és Kiadó Kft., Pécs
ISSN 1786-0563